श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा-नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा - शास्त्री-२, सेमेस्टर-३	**प्रश्नपत्रम् - ५**	**गुणाः - ७०**
विषयः - धर्मशास्त्रम्	**कोड - CC-2.3.5**	**समयः - ०३-०६**
दिनाङ्कः - २९.११.२०१६	**ग्रन्थः - याज्ञवल्क्यस्मृतिः आचाराध्यायः**	

प्रथमान्वितिः (युनिट - १)

प्रश्नः १ द्वयोः ससन्दर्भं भावार्थं लिखन्तु । ०८

(१) *मिथिलास्थः स योगीन्द्रः क्षणं ध्यात्वाऽब्रवीन्मुनीन् ।*
यस्मिन्देशे मृगः कृष्णस्तस्मिन्धर्मान्निबोधत ॥

(२) *इज्याचारदसाहिंसादानस्वाध्यायकर्मणाम् ।*
अयं तु परमो धर्मो यद्योगेनात्मदर्शनम् ॥

(३) *एकदेशमुपाध्याय ऋद्विग्यज्ञकृदुच्यते ।*
एतेमान्या यथापूर्वमेभ्यो माता गरीयसी ॥

प्रश्नः २ एकस्योत्तरं सविस्तरं लिखन्तु । ०८

(१) *धर्ममूलं च उपनयनकालम् ।*

(२) *सावित्राजपप्रकारः च गुरुलक्षणम् ।*

प्रश्नः ३ द्वयोः टिप्पणीं लिखन्तु । ०४

(१) वेदग्रहणाध्ययनफलम् । *(२) वरनियमम् ।*
(३) ब्राह्मविवाहः ।

प्रश्नः ४ पञ्चानाम् लघूत्तरं लिखन्तु । ०५

(१) *प्रथमसंस्कारस्य अंतिमसंस्कारस्य च नाम किम् ?*

(२) *ग्रन्थकारस्य नाम किम् ?*

(३) *अभिवादनस्य फलं किम् ?*

(४) *धर्मस्य कति स्थानानि ?*

(५) *शौचाचारान् कः शिक्षयति ?*

(६) *द्विजशब्दस्यार्थः कः ?*

(७) *'स्मृति' शब्दस्य कोऽर्थः ?*

द्वितीयान्वितिः (युनिट - २)

प्रश्नः ५ कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भप्रसङ्गं संस्कृते व्याख्या कार्या । ०८

(१) *अन्नं पितृमनुष्येभ्यो देयमप्यन्वहं जलम् ।*
स्वाध्यायं सततं कुर्यान्न पचेदन्नमात्मने ॥

(२) *अध्वानीनोऽतिथिर्ज्ञेयः श्रोत्रियो वेदपारगः ।*
मान्यावेतौ गृहस्थस्य ब्रह्मलोकमभीप्सतः ॥

(३) *ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय चिन्तयेदात्मनो हितम् ।*
धर्मार्थकामान् स्वेकाले यथाशक्ति न दापयेत् ॥

प्रश्नः ६ एकस्योत्तरं लिखन्तु । ०८

(१) *सर्वेषां धर्मसाधनं च संवत्सरकर्तव्यानि लिखत ।*

(२) *स्नातकधर्मान् प्रतिपादयत ।*

प्रश्नः ७ एकां टिप्पणीं लिखन्तु । ०२

(१) श्रोत्रियकर्म । *(२) स्वाध्यायः ।*

प्रश्नः ८ द्वयोः लघूत्तरं लिखन्तु । ०२

(१) सजातयः कथं जायन्ते ?

(२) जपयज्ञप्रसिद्धर्थं किं कर्तव्यम् ?

(३) के महामखाः ।

तृतीयान्वितिः (युनिट - ३)

प्रश्नः ९ द्वयोः सप्रसङ्गं भावार्थं लिखन्तु । ०८

(१) *तपस्तप्त्वाऽसृजद्ब्रह्मा ब्राह्मणान् वेदगुप्तये ।*
तृप्त्यर्थं पितृदेवानां धर्मसंरक्षणाय च ॥

(२) *न विद्यया केवलया तपसा वापि पात्रता ।*
यत्र वृत्तमिमे चोभे तद्धि पात्रं प्रकीर्तितम् ॥

(३) *श्रान्त संवाहनं रोगि परिचर्या सुगंधनम् ।*
पादशौचं द्विजोच्छिष्ट मार्जनं गोप्रदानवत् ॥

प्रश्नः १० एकस्योत्तरं लिखन्तु । ०८

(१) *के श्राद्दकालाः प्रकीर्तिताः ?*

(२) *पितृश्राद्धे का प्रार्थना प्रस्तोतव्या ?*

प्रश्नः ११ द्वयोः टिप्पणीं लिखन्तु । ०४

(१) एकोद्दिष्ट श्राद्धकालः ।

(२) श्राद्धे कर्तव्यकर्म ।

(३) विनायकोपस्थानम् ।

प्रश्नः १२ पञ्चानां लघूत्तरं लिखन्तु । ०५

(१) कति ग्रहाः के च ते ?

(२) ग्रहयज्ञस्य किं फलम् ?

(३) पुरोहित लक्षणं किम् ?

(४) राज्ञा रणार्जितद्रव्यैः किं कर्तव्यम् ?

(५) प्रजाभ्यः राजा कीदृशः भवति ?

(६) प्रजापीडनसंतापात् किं भवति ?

(७) राज्ञा दण्डप्रयोगः कदा कर्तव्यः ?

=०=